

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5741/2018
23.07.2020. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиоца ПП „Мехi comeгс“ чији је директор и власник АА из ..., кога заступа мр Ратко Корлат, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4026/18 од 24.07.2018. године, у седници већа одржаној дана 23.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4026/18 од 24.07.2018. године у ставу првом изреке.

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца, укида пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4026/2018 од 24.07.2018. године у ставу другом и трећем изреке и у наведеном делу предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 8/17 од 07.02.2018. године, у ставу првом изреке делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу исплати на име одузетог аутобуса марке „Санос“ 314, бр. шасије .., бр. мотора .., регистарске ознаке .., произведеног 1981. године, снаге мотора 132 кв, радне запремине мотора 9975 цм, масе празног возила 9.975 кг, број места седења 55, по облику и намени каросерија аутобуса, беле боје 01 и плаве 83 и то по основу изгубљене добити – зараде за временски период од 05.06.1999. године до 25.05.2004. године износ од 42.862.659,84 динара са законском затезном каматом почев од 20.07.2013. године као дана вештачења па до коначне исплате. Истом пресудом у ставу другом изреке делимично је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му исплати на име одузетог аутобуса, напред наведених карактеристика и то по основу изгубљене добити – зараде за временски период од 25.05.2004. године до 31.12.2004. године износ од 5.383.065,16 динара са законском затезном каматом почев од

20.07.2013. године као дана вештачења па до коначне исплате – и по основу изгубљене добити – зараде за временски период од 01.01.2005. године до 20.07.2013. године износ од 45.798.448,00 динара са законском затезном каматом почев од 20.07.2013. године као дана вештачења па до исплате. Ставом трећим изреке одређено је да свака странка сноси своје трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4026/18 од 24.07.2018. године у ставу првом изреке одбијена је жалба тужиоца као неоснована и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке. Истом пресудом у ставу другом изреке усвојена је жалба тужене и преиначена првостепена пресуда у ставу првом и одбијен као неоснован тужбени захтев за исплату на име одузетог аутобуса по основу изгубљене добити – зараде за временски период од 05.06.1999. године до 25.05.2004. године износа од 42.862.659,84 динара са затезном каматом од 20.07.2013. године до исплате. Ставом трећим изреке другостепене пресуде одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено је изјавио ревизију тужилац због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...) који се у овој парници примењује на основу члана 506. став 2. истог закона и налази да је ревизија делимично основана.

У спроведеном поступу нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју суд у поступку по ревизији пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужиоцу су припадници ВП .. Крагујевац, за време ратног стања 27.03.1999. године одузели аутобус марке „Санос 314“ произведен 1981. године, регистрован за обављање аутопревозничке делатности на простору Косова и Метохије. Приликом одузимања аутобуса за потребе војске тужиоцу није издата потврда, нити му је по окончању ратних дејстава аутобус враћен. Трагајући за одузетим аутобусом тужилац је 28.02.2006. године добио писано изјашњење Министарства одбране – Сектора за материјалне ресурсе, Одељења за транспорт да је његово возило расходовано због техничке неисправности и нерентабилности поправке. Вештачењем је утврђено да је просечан век трајања аутобуса за међуградски и туристички саобраћај 10 година, уз стопу амортизације око 12,50% за сваку годину, с тим да Законом о безбедности саобраћаја на путевима нити другим прописима није предвиђен економски век искоришћавања аутобуса, већ само да возила старости преко 15 година морају да имају редован технички преглед сваких шест месеци, тако да је тужиочев аутобус могао да буде коришћен и по протеклу десет година уколико је био технички исправан и регистрован.

Првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев за накнаду штете у виду изгубљене добити за период од 05.06.1999. године до 25.05.2004. године као дана расходавања аутобуса у висини утврђеној вештачењем вештака економско финансијске струке имајући у виду број радних дана у месецу, укупно 1.274 радна ауто дана до дана расходавања аутобуса, док је за накнаду штете у виду изгубљене добити за каснији период тужбени захтев одбијен као неоснован.

Другостепени суд је закључио да је висину евентуално изгубљене добити за наведени период вештак економске струке утврдио према броју изгубљених ауто дана на бази просечних цена на територији Републике Србије а не на територији Косова и Метохије на релацијама Урошевац-Приштина и Урошевац-Гњилане и обратно на којима је саобраћао тужиочев аутобус у периоду пре реквизиције, да је вештак цене дао хипотетички без увида у одговарајућу писмену документацију, коју тужилац према правилима о терету доказивања није обезбедио и без увида у техничко стање аутобуса, који је због нерентабилности поправке расходио. Са изнетих разлога оцењено је да тужилац није доказао да би у спорном периоду од 05.06.1999. године до 20.07.2013. године остварио добит у потраживаним износима, утврђеним налазом вештака који је дат на основу статистичких података и претпоставке вештака колико би тужилац могао да заради да је аутобус користио на наведеним релацијама и првостепена пресуда је у усвајајућем делу преиначена и тужбени захтев одбијен као неоснован а делимично жалба тужиоца за наредни период одбијена као неоснована.

На утврђено чињенично стање правилно је нижестепеним одлукама примењено материјално право одбијањем тужбеног захтева за накнаду штете – изгубљене добити за временски период од 25.05.2004. до 20.07.2013. године са каматом, јер је возило тужиоца у тренутку одузимања имало 17 година и према решењу надлежног органа тужене расходио по решењу од 25.05.2004. године када више није било у возном стању ни за употребу а оправка није била исплатива при чему је тужиоцу ранијом, делом правноснажном пресудом, досуђена накнада стварне штете на име остатка аутобуса. Стога и по оцени овог суда нису испуњени законски услови из члана 189. Закона о облигационим односима за накнаду штете у траженом виду и периоду на основу наведеног паушалног вештачења, јер тужилац није пружио доказе да је спорни аутобус могао да користи и у наредном периоду и да остварује зараду у траженом износу.

Одлучујући о ревизији тужиоца у преосталом делу за накнаду штете за изгубљену зараду, добит за период од 05.06.1999. године до 25.05.2004. године Врховни касациони суд налази да је побијана одлука заснована на погрешној примени материјалног права услед чега чињенично стање у потпуности није утврђено.

У овом случају возило тужиоца-аутобус је законито одузето 1999. године за време ратног стања применом члана 27. став 1. тада важећег Закона о одбрани („Службени лист СРЈ“ бр. 43/94 ...). Према члану 4. Уредбе о организовању и извршавању материјалне обавезе („Сл. лист СРЈ“ бр. 36/98, 32/99, 9/01) власници ствари су били дужни да предају за потребе одбране земље поред осталог моторна, превозна и специјална возила: возила свих врста и капацитета за превоз путника и др. Према члану 19. став 1. наведене Уредбе за коришћење ствари из члана 4. власнику ствари припада накнада одређена Тарифом за одређивање накнада за коришћење пописаних ствари за потребе Војске и друге потребе одбране земље а према члану 20. став 1. накнада за коришћење ствари припада власнику од тренутка предаје до тренутка враћања ствари.

Раније донетим пресудама Вишег суда у Крагујевцу П 2/13 од 20.11.2013. године са исправком од 05.11.2014. године и Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3815/14 од 23.03.2015. године у делу који није укинут у поступку по ревизији тужиоцу је поред накнаде материјалне штете за одузето возило досуђена применом Уредбе о организовању и извршавању материјалне обавезе и накнада за коришћење возила за

период од 27.03. до 24.06.1999. године са каматом. Код неспорне чињенице да тужени супротно Закону о одбрани и Уредби о организовању и извршавању материјалне обавезе није вратио аутобус тужиоцу по престанку потребе нити га уопште обавестио о расхоровању возила, погрешно је побијаном одлуком у наставку поступка одбијен тужбени захтев за тражени период до доношења одлуке туженог о расхоровању аутобуса 25.05.2004. године у пуномо износу, јер суд није везан правним основом потраживања и у одсуству доказа о висини измакле користи остало је спорно са којих разлога није у траженом периоду досуђена накнада у висини прописаној Тарифом за одређивање накнаде за коришћење пописаних ствари за потребе војске и друге потребе одбране земље обзиром да накнада за коришћење ствари припада власнику од тренутка предаје до тренутка враћања ствари а одређује се према прописаним параметрима. Наиме, тужиоцу на основу Закона о одбрани и Уредби о организовању и извршавању материјалне обавезе у сваком случају припада накнада за коришћење аутобуса до враћања, али је због неоправдано дугог задржавања аутобуса, годинама по престанку ратног стања тужиоцу изузетно могла да се одреди уместо ниже накнаде по наведеној Уредби – Тарифи накнада штете у виду изгубљене користи у смислу члана 189. став 1. и 3. у вези члана 172. став 1. Закона о облигационим односима. Како тужилац није доказао висину штете по овом основу било је законских услова за досуђење накнаде применом Уредбе о организовању и извршавању материјалне обавезе што је у овом случају услед погрешне примене материјалног права изостало. Стога је у наведеном делу побијана одлука морала бити укинута.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити указане неправилности и донети правилну и на закону засновану одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима спора јер зависи од исхода главне ствари.

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци пресуде у ставу првом на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку и ставу другом изреке применом члана 416. став 2. истог закона.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић